

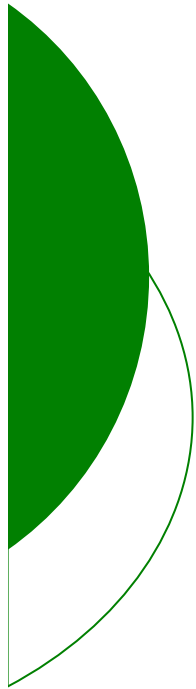

SVĚT PRÁCE A KVALITA ŽIVOTA

Ing. Lenka Svobodová

Výzkumný ústav bezpečnosti práce
svobodoval@vubp-praha.cz
Tel.: 221 015 870

Seneca říká: ***Non enim vivere bonum est, sed bene vivere***
(**Je dobré nikoli pouze žít, nýbrž dobře žít**)

My říkáme : ***Je dobré nikoli pouze pracovat, nýbrž pracovat dobře a bezpečně.***

Co je to kvalita života?

- **Kvalita života obsahuje různé aspekty života člověka:** způsob života, životní styl, životní úroveň jednotlivce, skupin i společnosti jako celku.
- **Je ovlivněna mnoha faktory** - např. kulturou, demografickým vývojem, zdravotním stavem, vyznáním, pracovním a rodinným životem, příjmem, věkem, bydlením, dopravou, životním prostředím atd. – proto ji **nelze automaticky spojovat pouze s ekonomickými ukazateli** (ziskem a obdobnými kritérii výkonnosti a úspěšnosti jednotlivce i společenského systému).
- **Je předmětem** sociologie, psychologie, ekonomie, filosofie, politologie, lékařské vědy a dalších.

Model kvality života

BÝT (BEING) – osobní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí	Psychologické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
PATŘIT NĚKAM (BELONGING) - spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, susedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, susedé (užší napojení)
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, zdravotní, sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení)
REALIZOVAT SE (BECOMING) – dosahování osobních cílů; naděje a aspirace	
Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Model čtyř kvalit života

Čtyři kvality života	VNĚJŠÍ KVALITY Charakter. prostř. vč.společnosti	VNITŘNÍ KVALITY Charakteristiky individua
PŘEDPOKLADY Životní šance	VHODNOST PROSTŘEDÍ Životní prostředí, sociální kapitál, prosperita, životní úroveň. <i>Zahrnuje ekologické, sociální, ekonomické a kulturní podmínky, které studuje ekologie, architektura, sociologie a sociálně-politické vědy.</i>	ŽIVOTASCHOPNOST JEDINCE Psychologický kapitál, adaptivní potenciál, zdraví, způsobilost. <i>Představuje fyzické a duševní zdraví, znalosti, schopnosti a umění života a je předmětem zájmu lékařství, psychologie a pedagogiky včetně tělovýchovy a poradenství v oblasti životního stylu.</i>
VÝSLEDKY Životní výsledky	UŽITEČNOST ŽIVOTA Vyšší hodnoty než přežití, transcendentální koncepce. <i>Zahrnuje vnější užitečnost člověka pro jeho blízké okolí, pro společnost a lidstvo a jeho vnitřní cenu v termínech morálního vývoje, morální dokonalosti a je tradičně předmětem zájmu filosofie.</i>	VLASTNÍ HODNOCENÍ ŽIVOTA Subjektivní pohoda, spokojenost, štěstí, pocit smysluplnosti <i>Představuje pojetí kvality života, které je široce aplikováno ve vědách o člověku, v medicíně a vytváří vlastní metodologické postupy, zahrnuje hodnocení spokojenosti s jednotlivými životními oblastmi, hodnocení převažující nálady a celkové spokojenosti se životem.</i>

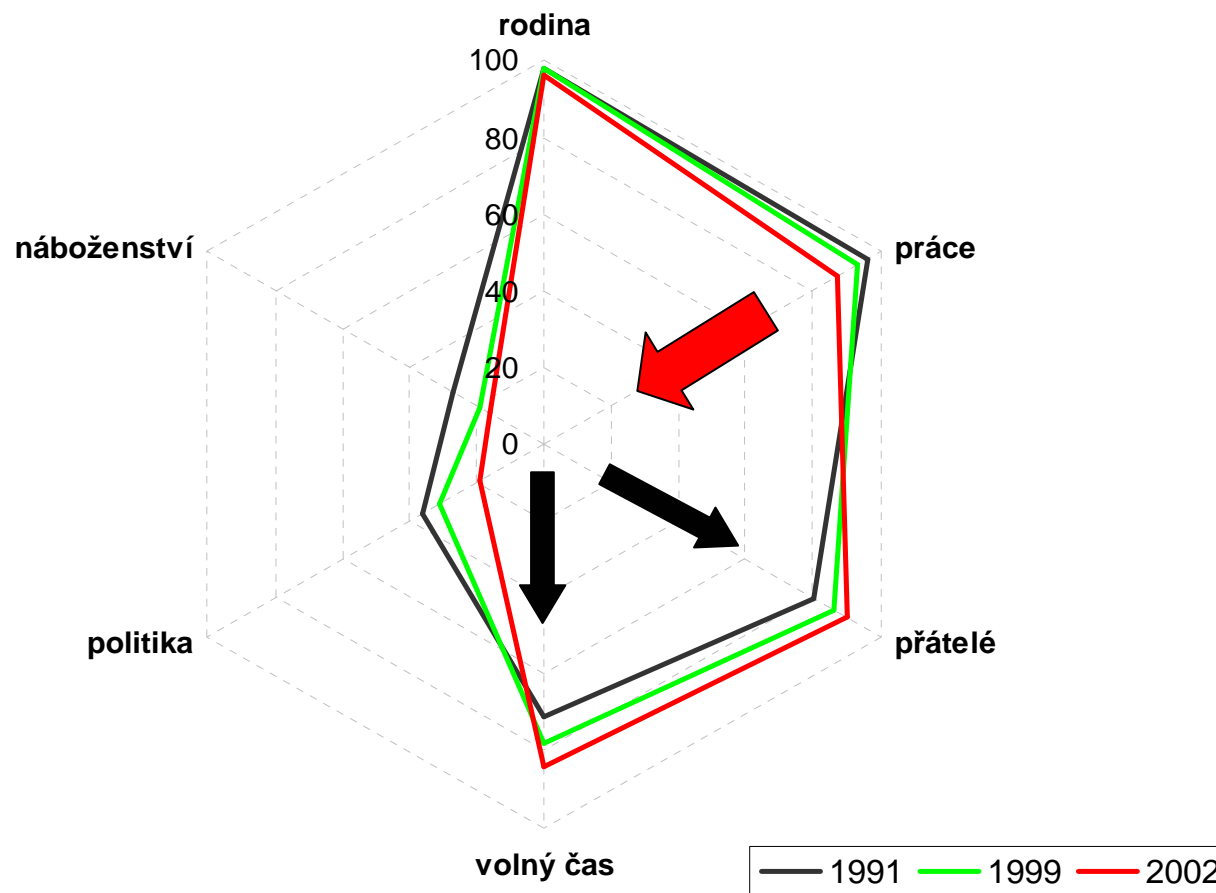

Kvalita pracovního života je nedílnou součástí celkové kvality života

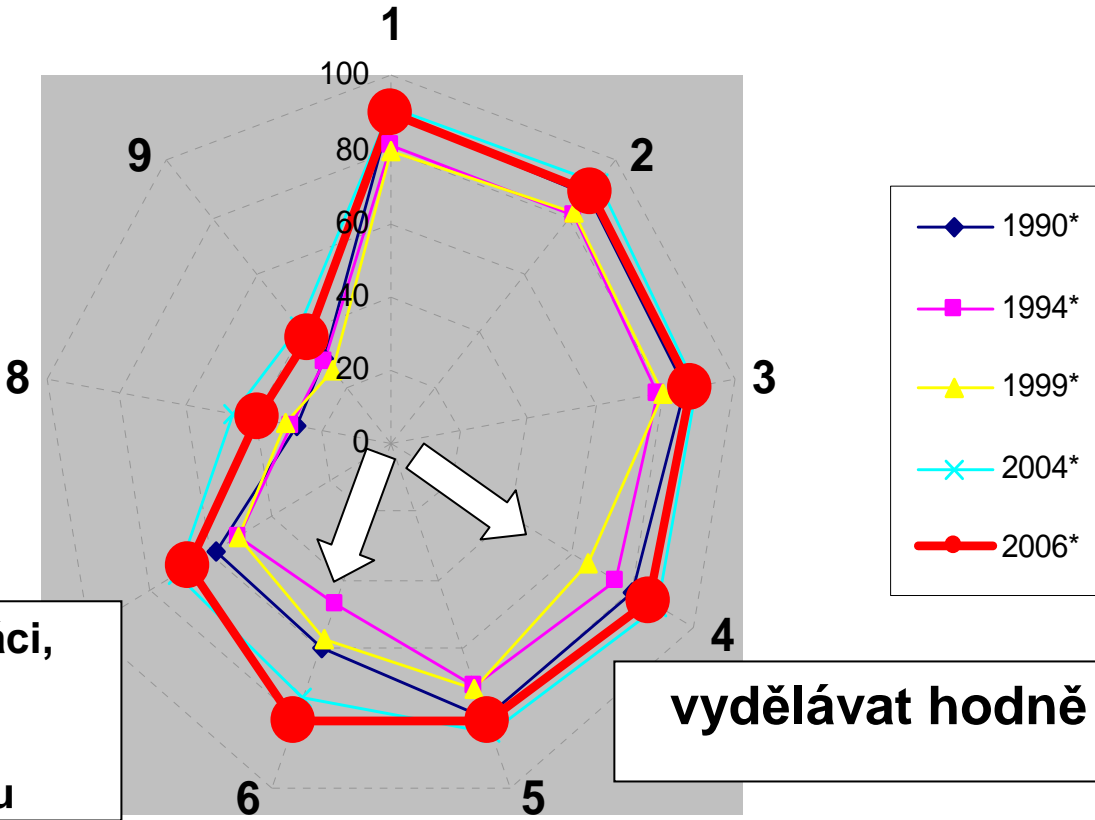
- **Třetinu svého aktivního života** věnujeme právě pracovním činnostem.
- Práce jako **hodnota** je řazena hned za nejdůležitější hodnoty souvisejícími s rodinou a dětmi.
- Práce vystupuje nejvíce jako **zdroj prostředků** pro život, zdroj **seberealizace**, společenského **uznání a ocenění** a také rovina **sociálního zařazení**.
- V současnosti se svět práce i kvalita pracovního života zásadně **mění**. Velký podíl na tom mají: **globalizace, nové technologie, ekonomické vlivy, sociální a politické i další změny**.

Vývoj životních hodnot

Vývoj životních hodnot české populace (% populace považující danou hodnotu za důležitou nebo spíše důležitou)

Význam práce

**mít jakoukoli práci,
jen abych byl
zaměstnán
a nebral podporu**

vydělávat hodně peněz

Kvalita pracovního života – změny, vlivy, rizika, dopady

- **Změny struktury zaměstnanosti** (pokles počtu pracovních míst v průmyslu, přesun výroby a služeb do východní Evropy a Asie, stárnutí populace...)
- **Snižování nákladů, restrukturalizace a zeštíhlování podniků** (Outsourcing, Reengineering)
- **Změny charakteru, intenzity, organizace práce** (psychicky namáhavá, teleworking,...)
- **Změny charakteru a struktury pracovních rizik** (nová rizika, zvyšování složitosti zařízení, vzrůstající expozice riziku, centralizace a zvyšování kumulace energií, zvyšování automatizace, zvyšování tempa technologických změn,...)

Nový svět práce

- Mizí tradiční struktura a vymezení:
zaměstnanec, zaměstnavatel,
pracoviště, pracovní a volná doba.

Základní požadavky:

- **Kreativita a Flexibilita**
- **Individualita i schopnost
týmové práce**
- **Nový pracovník=podnikatel**

Hodnota PS

- Tlak na produktivitu, inovace práce, zrychlování tempa, změna charakteru práce, změny profese a zaměstnání; ve službách kontakt s náročnými a nespokojenými zákazníky, růst pracovního stresu, nejistot apod.

zvyšují nároky na tělesné a duševní zdraví člověka

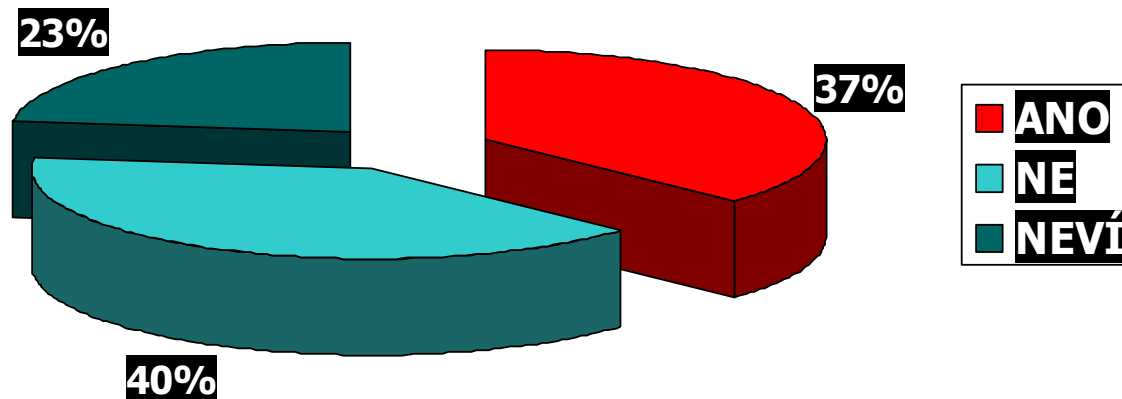
A decorative graphic on the left side of the slide, consisting of a solid green semi-circle on the left and a thin green curved line on the right, resembling a stylized leaf or a partial circle.

EU – identifikace 10 rizik ve světě práce

- Nejisté pracovní kontrakty na nestabilním trhu práce
- Zvyšující se zranitelnost (ohroženost) dělníků v souvislosti s globalizací
- Nové formy zaměstnavatelských smluv
- Nejistota práce
- Stárnoucí pracovní síla
- Dlouhá pracovní doba
- Intenzita práce
- Snižující se výroba a outsourcing
- Vysoké požadavky na psychiku
- Špatná rovnováha mezi prací a osobním životem

Hodnota bezpečnosti a zdraví

**Přijímám rizikovou a nebezpečnou práci,
když je dobře placená**

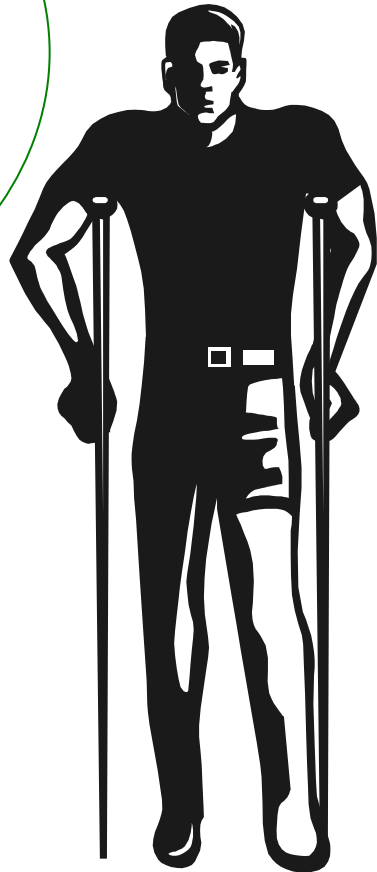

Nedostatečná prevence rizik a nízká kultura bezpečnosti

- Ztráty na lidských životech (úrazy, nemoci), majetku (ekonomické náklady a ztráty), ekologii (nenahraditelné přírodní zdroje)
- snížení spolehlivosti LČ a vzniku vážných nehod
- zvyšování stresu, výskytu muskuloskeletálních onemocnění.....

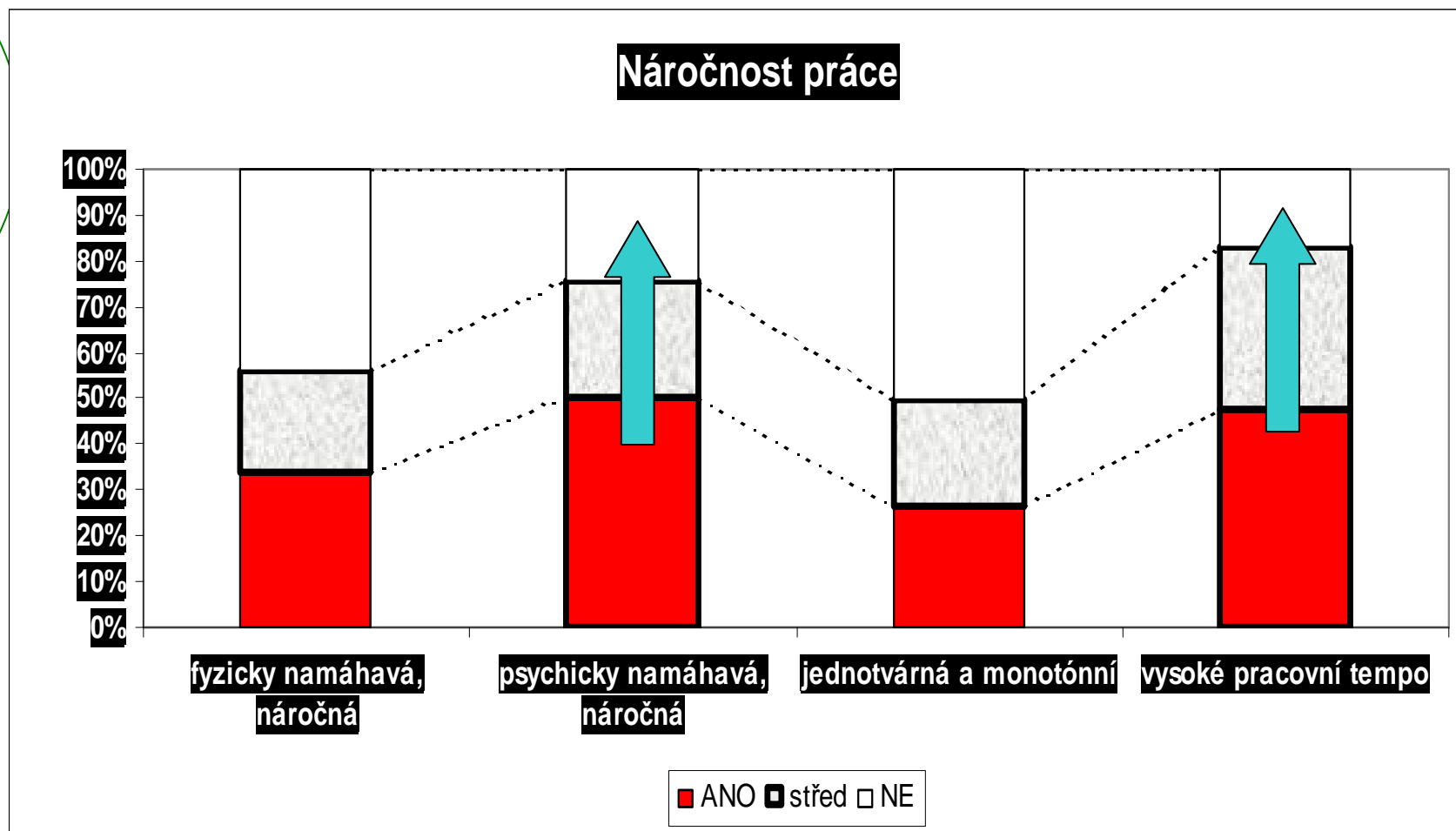
Nízká úroveň BOZP=celospolečenské náklady
a ztráty (životy, zdraví, majetek, životní prostředí)

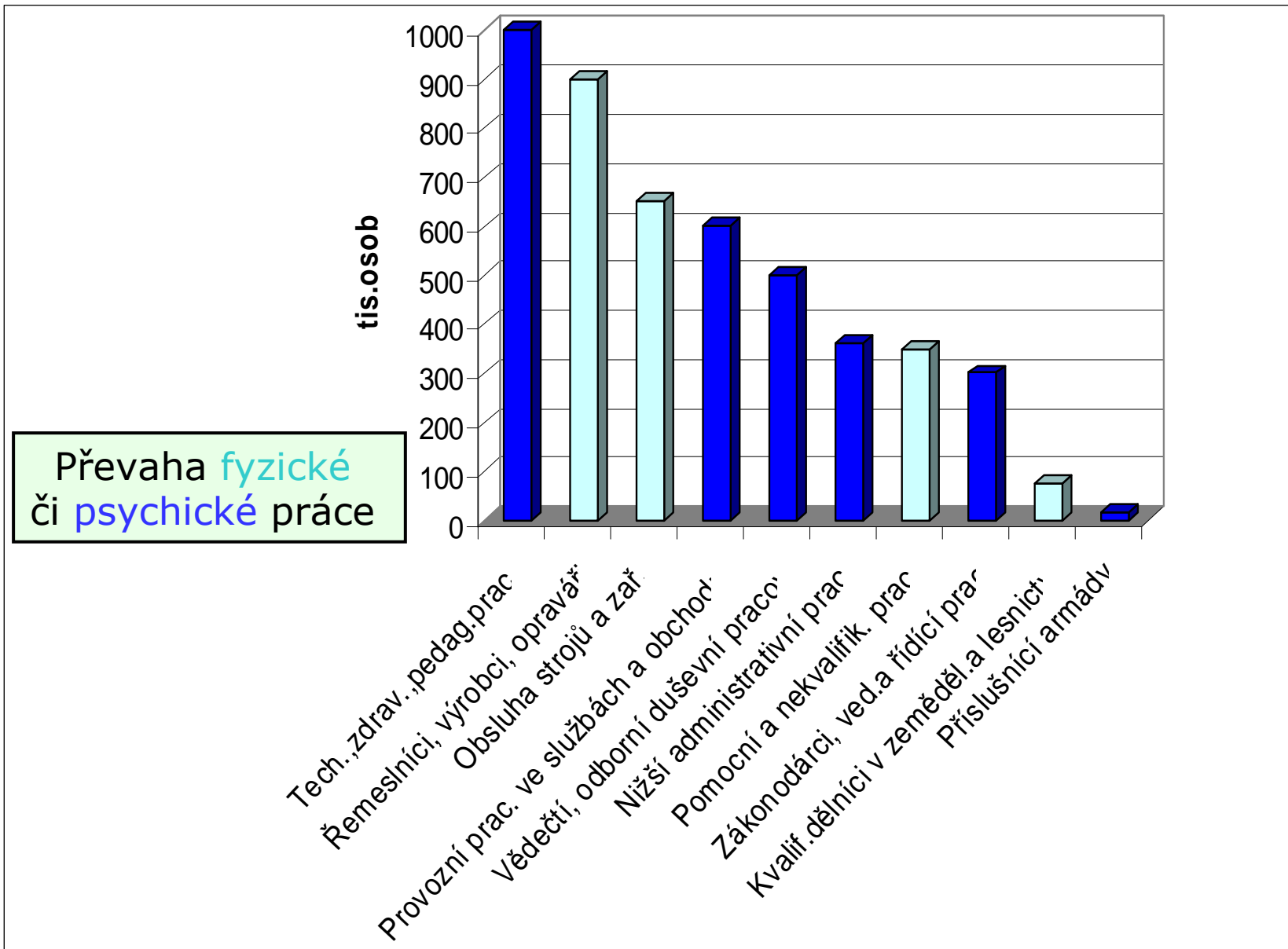
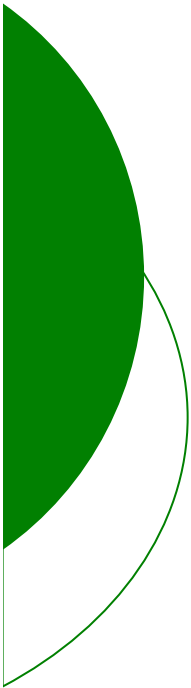

Roční ztráty z PÚ,
SPÚ a NeP dosahují
25 – 30 mld. Kč
(1 – 1,2 mld. EUR)

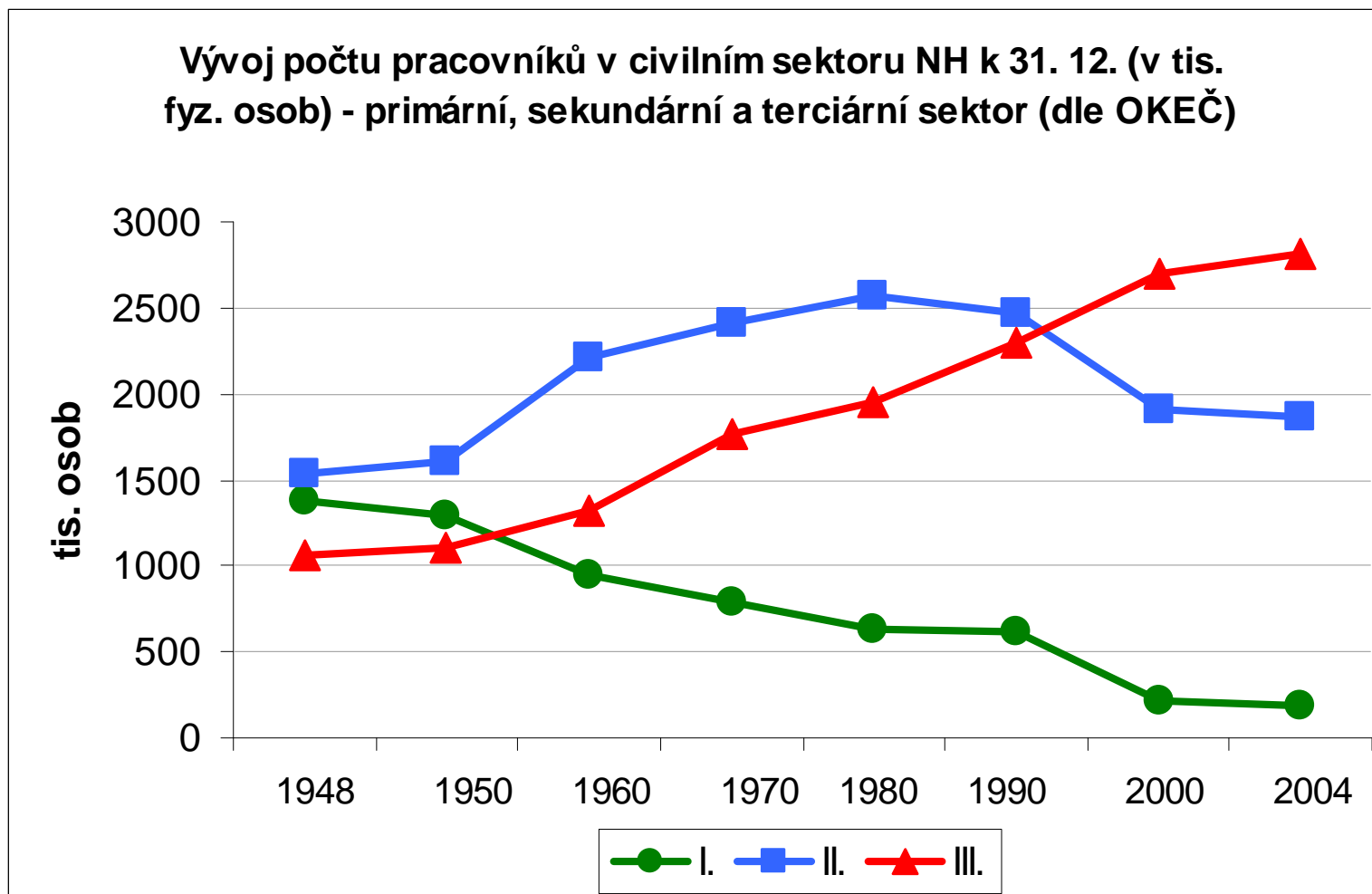

Mění se charakter práce

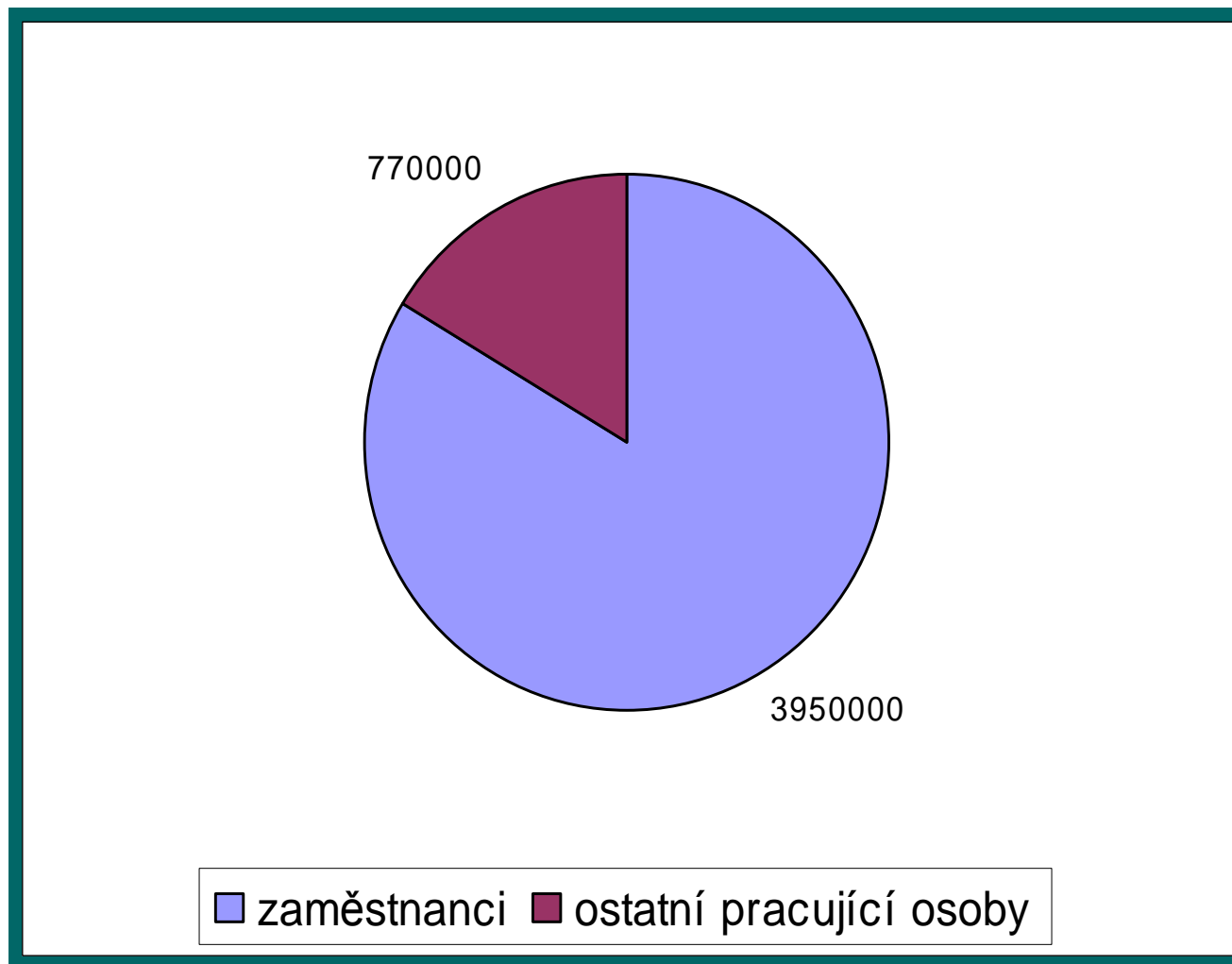

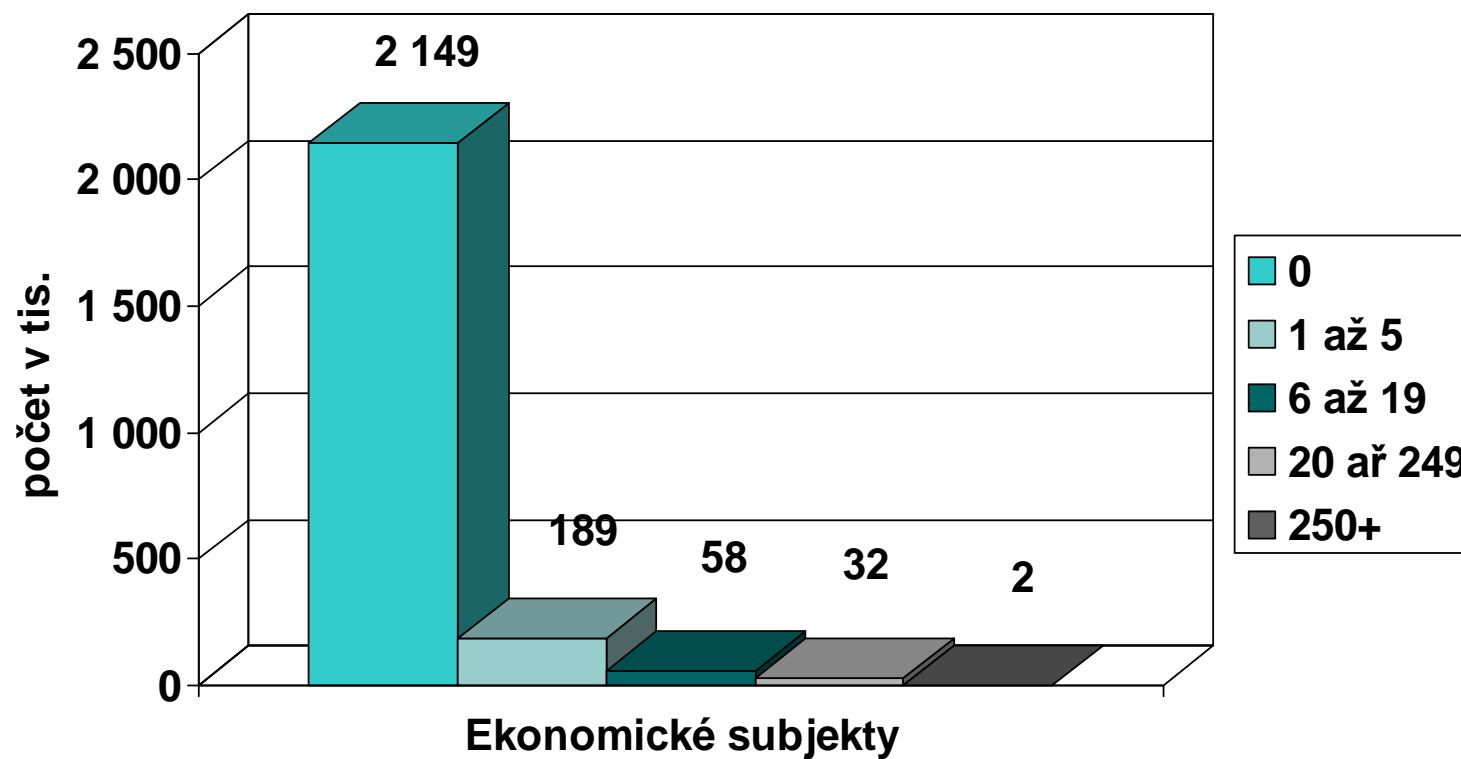
Zaměstnanost v sektorech

Podíl osob v pracovněprávním vztahu a ostatních pracujících osob

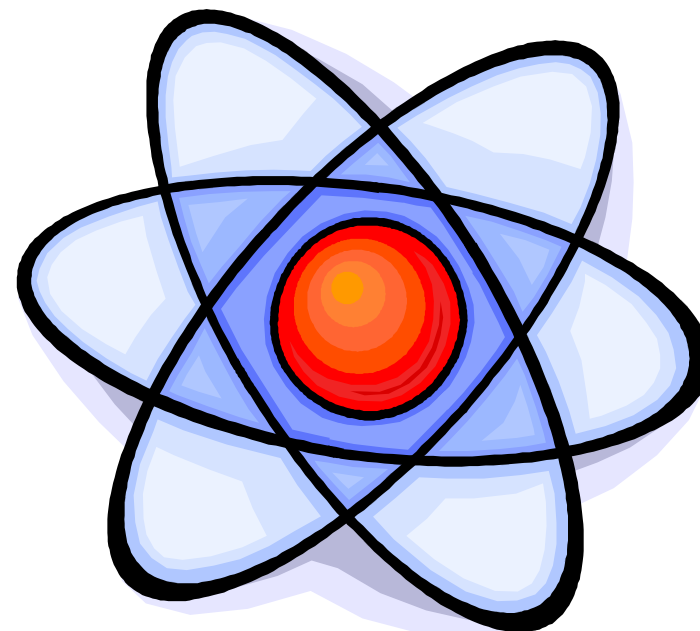

Počet a velikost ekonomických subjektů

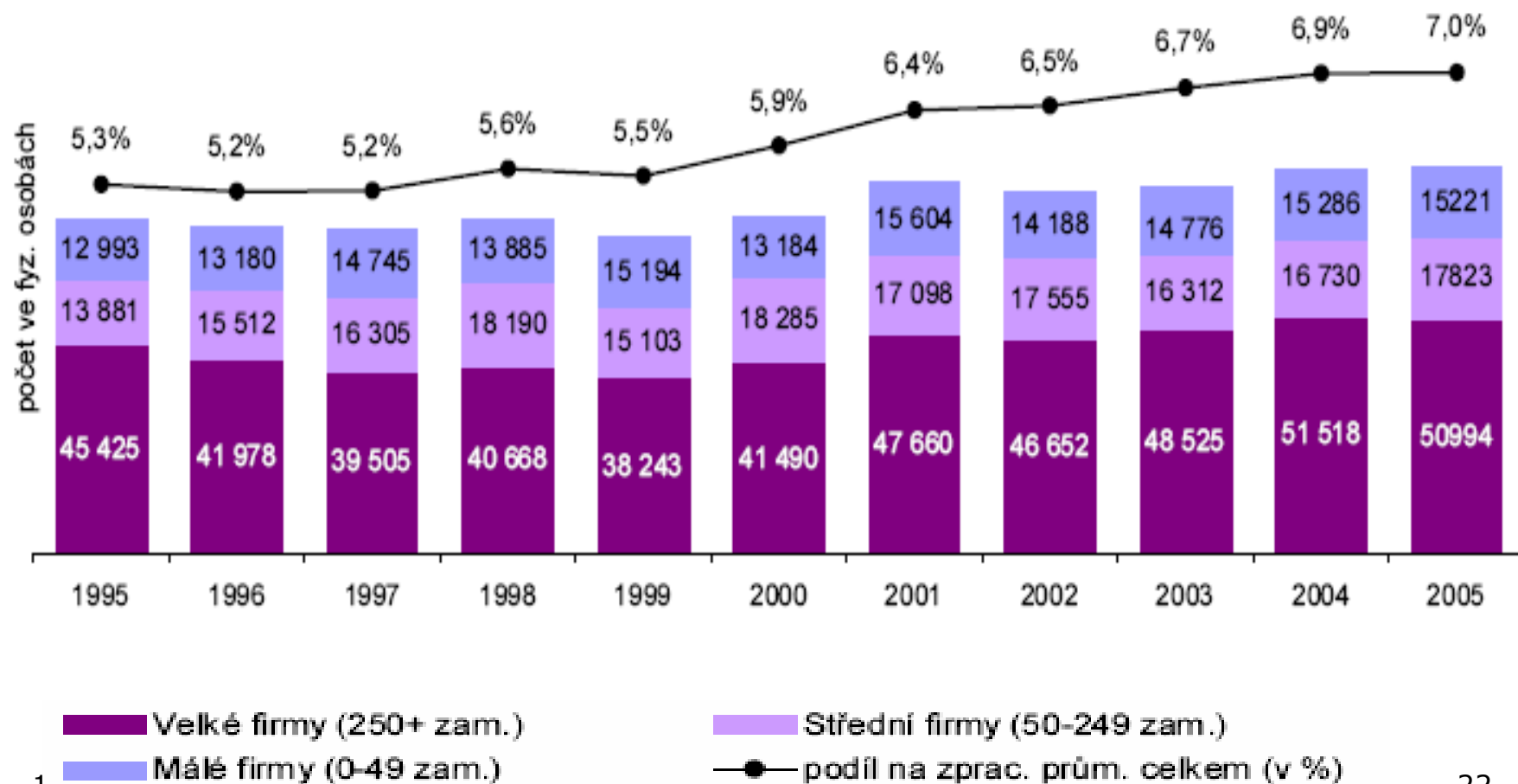

HIGH-TECH

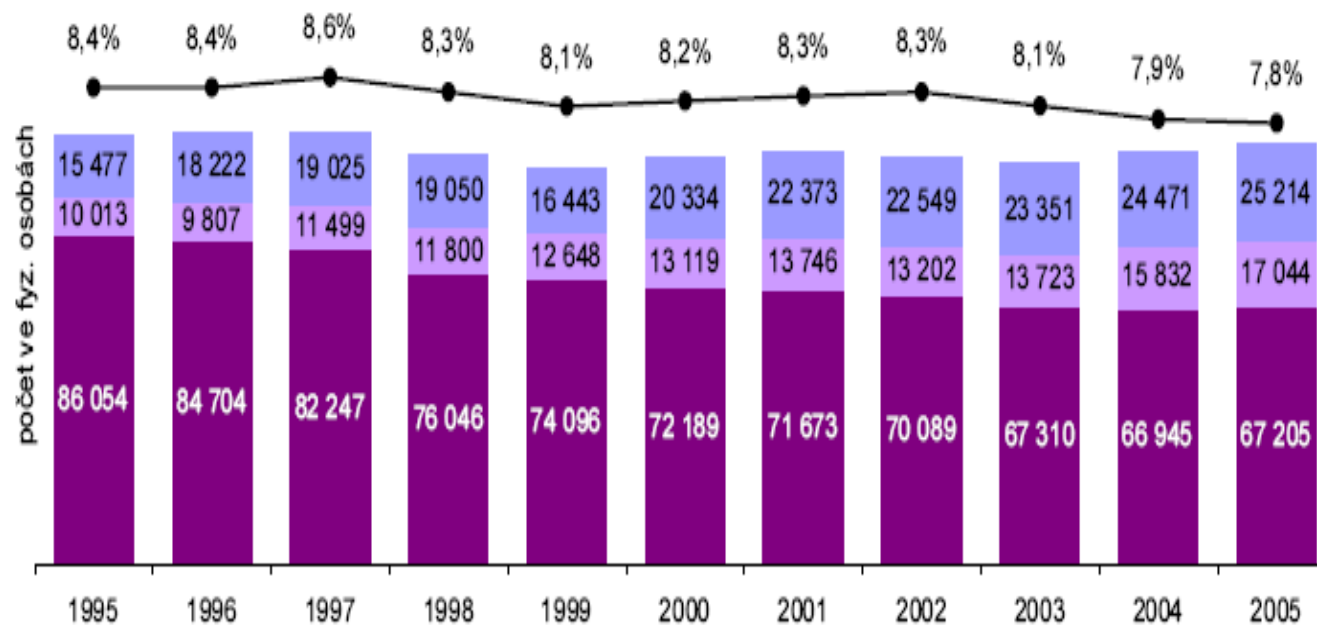
- **200 tis. pracovníků**
- **Výroba léčiv, kancel. strojů, počítačů, zdrav. přístrojů, rádiových, televizních, spojových zařízení, letadel, kosmických lodí**
- **Spoje, činnosti v oblasti VT, výzkum a vývoj**

Zaměstnanci v high-tech zpracovatelském průmyslu

Zaměstnanci v high-tech službách

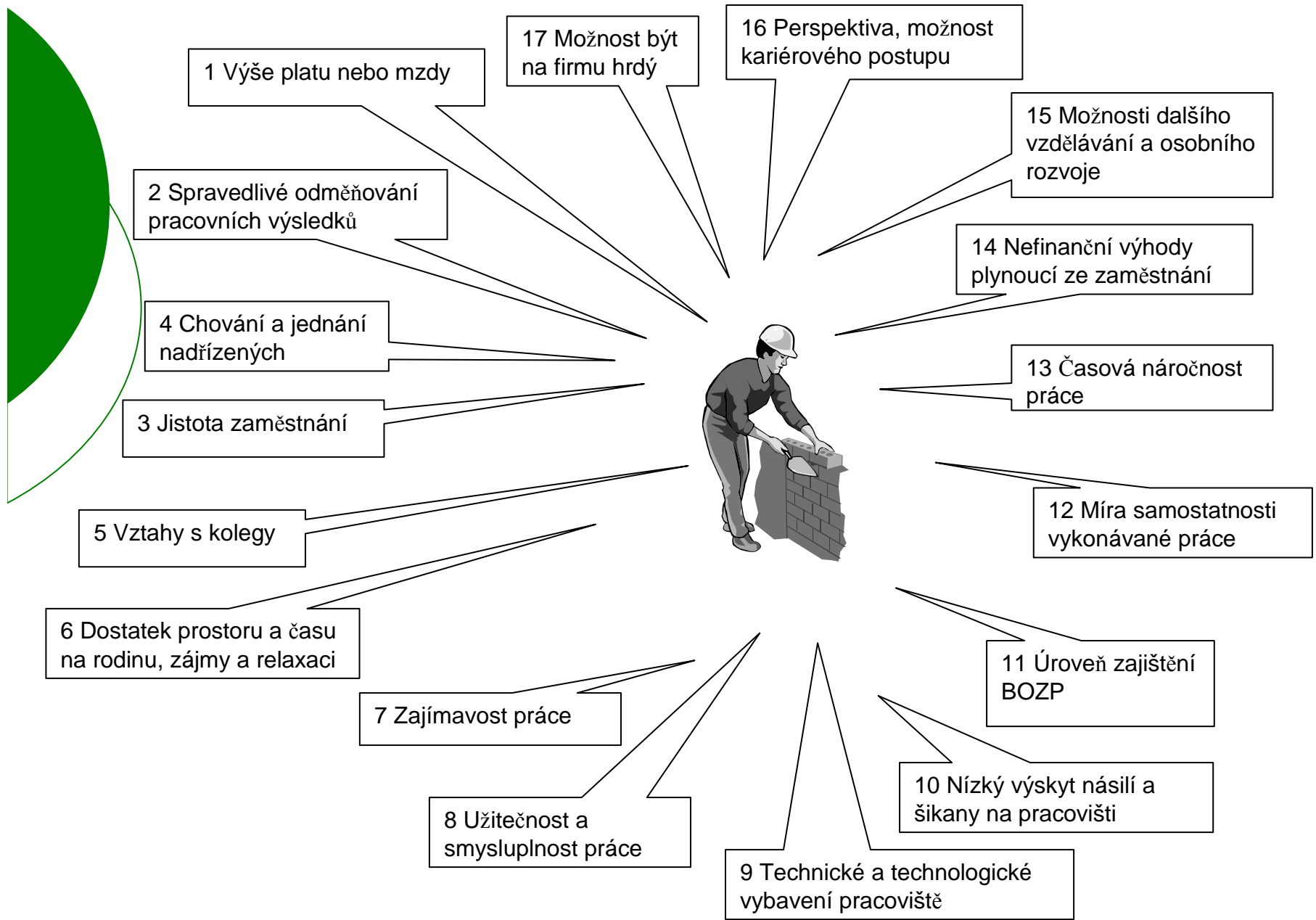
* Zahnuje pouze služby v podnikatelském sektoru bez finančního zprostředkování

- Velké firmy (250+ zam.)
- Málé firmy (0-49 zam.)
- Střední firmy (50-249 zam.)
- podíl na službách* celkem (v %)

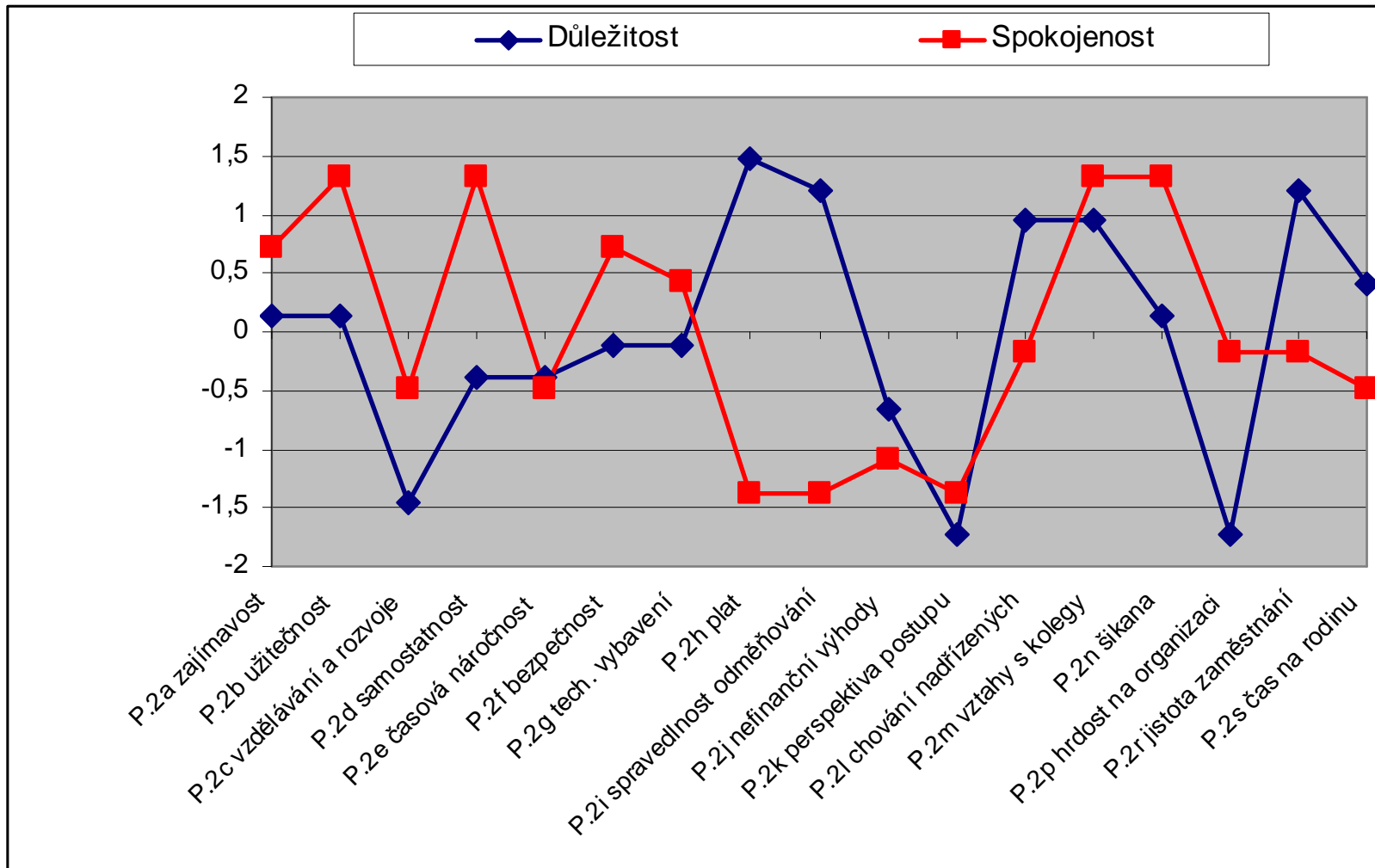

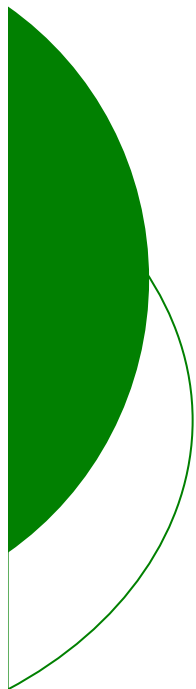
INDIKÁTOR SUBJEKTIVNĚ VNÍMANÉ KVALITY PRACOVNÍHO ŽIVOTA

Opakovaná reprezentativní šetření na ekonomicky aktivní populaci ČR

Důležitost a spokojenost

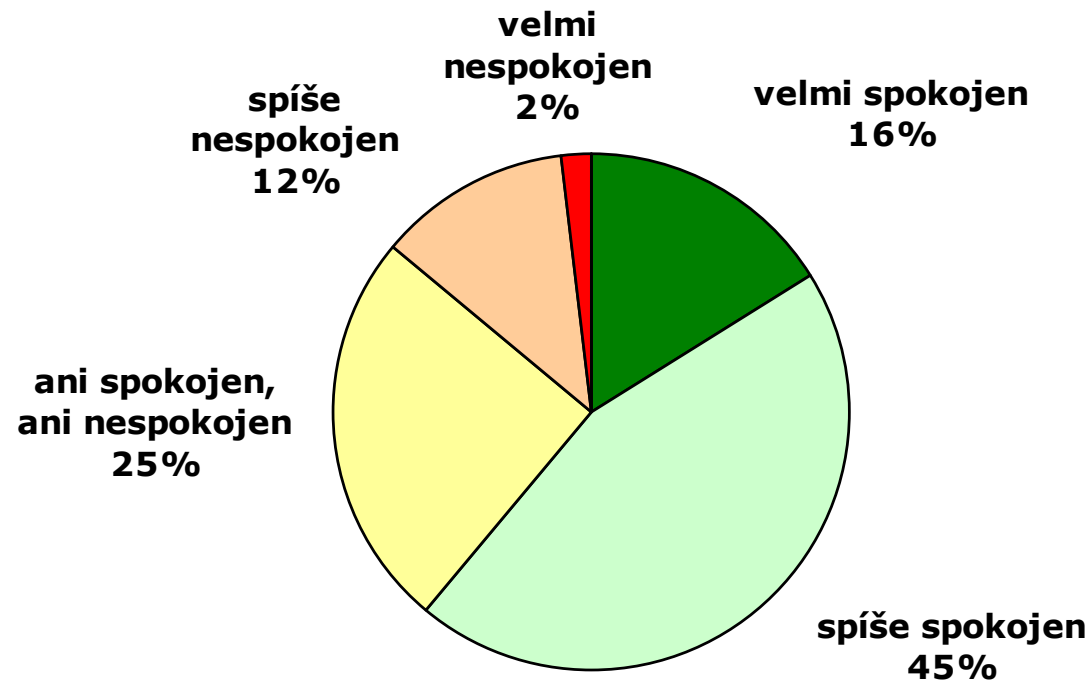

aspekty práce	Rozhodně+ spíše důležité	Ani důležité, ani nedůležité	Spíše + rozhodně nedůležité
Výše platu nebo mzdy	96	3	1
Spravedlivé odměňování pracovních výsledků	95	4	1
Jistota zaměstnání	92	6	2
Chování a jednání nadřízených	90	8	2
Vztahy s kolegy	89	9	2
Dostatek prostoru a času na rodinu, zájmy a relaxaci	85	11	4
Zajímavost práce	79	16	5
Užitečnost a smysluplnost práce	77	17	6
Technické a technologické vybavení pracoviště	76	17	7
Nízký výskyt násilí a šikany na pracovišti	76	16	8
Úroveň zajištění BOZP na pracovišti	75	17	8
Míra samostatnosti vykonávané práce	70	21	9
Časová náročnost práce	70	21	9
Nefinanční výhody plynoucí ze zaměstnání	68	22	10
Možnosti dalšího vzdělávání a osobního rozvoje	54	26	20
Perspektiva, možnost kariérového postupu	51	27	22
Možnost být na firmu hrdý	47	33	20
Možnost odborově se organizovat	18	24	58

% odpovědí

Celková spokojenost se současným zaměstnáním (2009)

Zdroj: Šetření „Stres na pracovišti – možnosti prevence“, 836 respondentů/zaměstnanců; červenec 2009

PROSTOR PRO PREVENCI

(zaměstnanci – zaměstnavatelé)

- ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL
- PREVENČE RIZIK, KULTURA PRÁCE, PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ, PRACOVNÍ PODMÍNKY, ERGONOMIE, REŽIM PRÁCE A ODPOČINKU, RELAXACE
- SPOLUPRÁCE SE ZAŘÍZENÍM ZÁVODNÍ PREVENT. PÉČE
- MANAGEMENT, ORGANIZACE A ŘÍZENÍ PRÁCE
- KOMUNIKACE, DISKUZE, PROJEDNÁVÁNÍ, ŘÍZENÍ ZMĚN
- INFORMACE, VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCVIK (KOMPETENCE A ZVLÁDÁNÍ ICT – PERMANENTNÍ PRŮPRAVA)
- **Bezhlavě nešetřit, ale neplýtvat a využít krizi jako výzvu ke změně, k růstu a pokroku.**

Děkuji za pozornost
